

COMUNICAREA MEDIATICĂ ȘI CRIZELE POLITICE

Cristina GUREZ, Facultatea de Jurnalism și Științe ale Comunicării

Contemporary journalism becomes sometimes a rush after sensational, the journalist is that who focuses on the quantity and efficiency to cope with competition. However, the media is the "force" that informs and influences society. Its primary role is to present accurate information from anywhere, at any time and in any situation, even with extreme situations, the crisis.

Jurnalistul britanic Alfred Northcliffe afirma că „Ziaristul este cineva al cărui funcție este să explice altora lucruri pe care nici el însuși nu le înțelege”. Pornind de la acest citat, menționăm că uneori jurnalistul însuși, mai cu seamă în situațiile de criză, nu reușește să asimileze și să analizeze profund informația pentru că e presat de timp și concurență. Respectiv, jurnalistul pune accentul pe operativitate și cantitate și distribuie informația către alții, chiar dacă nici el nu a înțeles-o bine sau nu în totalitate. Dar mass-media este „forța” ce informează și influențează societatea. Rolul primordial al mass-media este cel de a prezenta informații veridice din orice loc, în orice moment și în orice situație, chiar și în situațiile extreme, cele de criză.

Comunicarea în situații de criză este cea mai provocatoare și fascinantă practică. Informația lipsește sau este săracă și nu este timp suficient pentru cercetare și culegere de date. Este greu de stabilit în situații de criză ce opțiuni reprezintă o alegere bună sau greșită. Comunicarea jurnalistică de calitate în situațiile de criză se datorează, în primul rând, pregătirii jurnalistului, a modului în care cunoaște, abordează și analizează criza.

Cercetarea comunicării mediatice, a situațiilor de criză impune necesitatea identificării noțiunii de criză, în general, și, în acest context, a crizei politice, în particular. Așadar, în termeni generali, criza poate fi definită drept:

1. Manifestare a unor dificultăți (economice, politice, sociale etc.);
2. Perioadă de tensiune, de tulburare, de încercări (adesea decisive) care se manifestă în societate.

Iar „criza politică este starea sistemului politic, care se manifestă prin aprofundarea și intensificarea conflictelor existente și consolidarea acestora într-o situație de tensiune politică”. Cu alte cuvinte, criza politică poate fi caracterizată ca o întrerupere a funcționării sistemului.

Cercetarea în cauză și-a propus să identifice rolul, locul și comportamentul mass-media autohtone în situațiile de criză politică din Republica Moldova, să aprecieze felul în care acestea au mediatizat crizele politice, să identifice efectele și impactul scriiturii de presă care abordează crizele asupra societății. În acest sens, am efectuat un studiu care oferă o sistematizare a tuturor materialelor ce au vizat neallegerea și, respectiv, alegerea președintelui din perioada 16 decembrie 2011-16 martie 2012 și criza guvernamentală, în perioada 06 ianuarie-06 aprilie 2013, în edițiile de vineri ale publicațiilor *Timpu*

și *Moldova Suverană*, precum și o analiză comparată a acestora. Am avut în vizor și modalitățile de reflectare a crizelor în paginile acestor publicații.

Analiza materialelor ce prezintă fenomenul nealegerii președintelui s-a axat pe următoarele criterii:

- frecvența apariției articolelor ce reflectă criza politică;
- genurile abordate în materialele despre criza politică;
- unghiul de abordare a crizei/implicarea jurnalistului;
- numărul și tipul surselor implicate;
- numele autorilor ce abordează tematica respectivă;
- divizarea opiniei de informație;
- fotografiile utilizate;
- titlurile materialelor de presă pe acest domeniu;
- rubrica și pagina unde e plasat materialul;
- limbajul;
- aspecte deontologice.

Diferența numărului de materiale este una destul de mare, având în vedere că, pe parcursul a trei luni, în *Timpul* au fost publicate 56 de articole ce vizează tema nealegerii președintelui, iar în *Moldova Suverană* doar 12 materiale. Diferența e de 44 de materiale. Iar la cea de-a doua criză e de 46 și, respectiv, 28 de materiale la tema dată. Diferența e de 16 materiale.

Din perspectivă cantitativă, explicația unui număr mai mic de materiale în *Moldova Suverană* este probabil faptul că ziarul are doar 4 pagini A2, echivalent cu 8 pagini A3, pe când *Timpul* are 32 de pagini. Mai mult spațiu – mai multă necesitate de a-l acoperi, diversitate mai mare și abordarea mai multor aspecte.

Moldova Suverană, fiind mai limitată în spațiu, include doar cele mai importante știri, astfel încât într-un număr de ziar să se regăsească informații și din domeniul politic, dar și din cel social sau cultural. Acesta ar putea fi un factor determinant, altul însă, în viziunea noastră, esențial, este politica editorială a instituțiilor mediatice, care determină interesul pentru o temă sau alta, de unde și frecvența materialelor la temă, dar și unghiul propriu-zis de abordare a evenimentelor. *Timpul*, fiind un ziar „interesat” de politică, abordează mai mult materiale ce țin de politică, guvernare, lideri de partide etc. – toate acestea având o vădită conotație PD-istă.

Pe parcursul a trei luni de zile, în publicația periodică *Timpul*, din 56 de materiale distingem: 28 de știri, 17 editoriale, 7 opinii, 4 interviuri, iar în publicația periodică *Moldova Suverană*, din 12 materiale distingem: 9 știri, 2 opinii, 1 editorial. Genul dominant în ambele publicații este știrea, care adesea relatează un eveniment sau e scrisă în baza unei sau mai multor declarații vizavi de un subiect anume.

Analizând comparativ *Moldova Suverană* cu *Timpul*, trebuie să evidențiem anumite fapte. În primul rând, *Timpul* și-a îndreptat atenția la maxim spre criză și

spre toată situația creată, pe când *Moldova Suverană* a tratat subiectul mai degrabă superficial, doar câteva știri, un editorial și unele date generale. Ar mai trebui de evidențiat că titlurile din *Timpul* sunt uneori ironice, metaforizate, pe când în *Moldova Suverană* se menține stilul clasic. Totodată, se atestă o anumită doză de subiectivism în materialele din paginile acestora și un partizanat politic nedeclarat, dar care persistă indirect, aceste publicații fiind de baricade diferite.

În concluzie, mass-media tratează criza în mod diferit, în funcție de politica editorială care stabilește unghiul de abordare a evenimentelor și fenomenelor. Ca rezultat, unele articole au un vădit caracter părtinitor, altele chiar manipulator; uneori, în loc de seriozitate, în articole persistă ironia, fapt care subminează grav principiile etice și jurnalismul de calitate.

Întru asigurarea unei mediatizări calitative a situațiilor de criză, propunem instituțiilor de presă unele recomandări, printre care:

- să-și analizeze și să-și revizuiască politica editorială pentru a fi pregătite să ofere informații corecte și imparțiale în situații excepționale;
- să sporească frecvența și numărul articolelor cu caracter pozitiv și cu mesaje optimiste, pentru a evita stările depresive și de panică;
- să-și analizeze munca din perspectiva principiilor deontologice, în scopul eficientizării activității jurnalistice și responsabilizării jurnaliștilor;
- să promoveze o imagine echilibrată, departe de partizanat și subiectivism;
- să nu utilizeze tehnici de manipulare;
- să respecte echitatea și drepturile umane;
- să se afirme independent, să muncească în binele societății, să ofere adevărul;
- să dezbată zvonurile, etichetările și stigmatizările etc.

Mass-media nu trebuie să uite nicicând rolul care îi este atribuit, încrederea care îi este acordată, ajutorul care este cerut și datoria pe care trebuie să o îndeplinească cu onoare. Jurnaliștii sunt cei care modelează anumite fenomene și evenimente și influențează evoluția acestora și chiar hotărâsc indirect finalul, deci ei sunt cei care trebuie să își asume responsabilitățile și posibilele riscuri pentru efectele pe care le generează în societate prin scriitura lor de presă.

Referințe:

1. STEPANOV, G., GUZUN I. *Jurnalismul în situații de criză*. Chișinău: CEP USM, 2010. (ISBN 978-9975-70-922-4).
2. Publicația periodică „Moldova Suverană” (decembrie 2011-martie 2012; ianuarie-aprilie 2013).
3. Publicația periodică „Timpul de dimineață” (decembrie 2011-martie 2012; ianuarie-aprilie 2013).
4. <http://ro.scribd.com/doc/25048501/Gestionarea-Crizelor-Si-Conflictelor-Inter-Nationale-1>.
5. http://www.adevarul.ro/nicolae_manolescu_comentarii/Deontologia_jurnalistului_7_169853015.html.

*Recomandat
Georgeta STEPANOV, dr., conf. univ.*